

Asiaminör

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Anadolu'da üretilmiş ve çok çeşitli kaynaklardan beslenmiş kültürün yeniden nasıl üretileceği başlı başına bir sorundur.

Toplumsal dönüşümlerin eklemlemelerle değil de kopuşlarla yaşandığı toplumsal ve zihinsel tarihimiz böyle bir açılıma olanak vermiyor. Türkiye'de yaşayan insanın belleği birkaç kez yıkıldığı, yıkıldığı için kimsenin kültür tarihini kendisinden başlatmaktan öte çaresi yoktur.

Oysa, işe biraz daha derinlemesine bakanlar geçmişte üretilmiş kültürün kendi içinde bir bütün oluşturduğunu ve son derecede güçlü bir birikim hazırladığını da görürler. Müzik - şiir - mimarlık Selçuklu - Osmanlı geleneği içinde birbiriyle eklemelenir ve bu sanatsal üretim alanlarının her biri ayrı ayrı çok çeşitli kaynaklardan güç ve destek alır. Orta Asya'dan getirilmiş ve Anadolu'da bulunmuş olan her şey, hiçbir komplekse kapılmadan değerlendirilmiş, görkemli bir bireşime ulaşılmıştır.

Geçmiş müzik birikiminin dönüştürülmesi ve yeniden üretilmesiyle ilgili olarak bugüne değin yapılan tek şey, halk müziğinin çokseslendirilmesidir. Oysa, yapılması gereken, ses ve armoni özellikleri korunarak o müziğin farklı bir yapı içinde yeniden kurulmasıydı. Tıpkı şimde Asyaminör grubunun seslendirdiği Kamil Erdem besteleri gibi.

Kamil Erdem'i tanıdığımda olağanüstü yetenekli bir lise öğrencisiydi ve gitar çalıyordu. Kardeşimin sınıf arkadaşıydı. Belli zamanlarda bir araya gelirlerdi. Bütün coşkularına karşın gençliklerinin havailiğini yansıtmayan bir ağırbaşlılığa sahiptiler ve onları birbirine bağlayan en önemli ortak paydaları müziğe olan tutkularıydı.

Türkiye'nin en iyi liselerini bitiren bu gençlerin neredeyse tümü, çok hazin bir biçimde, dönemin kalkınmacı modernist zihniyetinin de etkisiyle ODTÜ'ye girdi ve mühendis oldu. Kamil de o üniversitenin elektrik mühendisliği bölümünü bitirdi. Oysa bir yol arayışındaydı ve asıl müzikle uğraşmak istiyordu. O ilk yıllarda kendisiyle mutlaka Osmanlı - Türk müziği çevresinde özgün bir şey yapılması gerektiği üstünde uzun uzun konuştuğumuzu da anımsıyorum. Sonradan o birikimi öğrendi. Okay Temiz'le birlikte başladığı kariyerinin bir noktasında mühendisliği terk ederek tümüyle müziğe yöneldi. Dünyanın çeşitli yerlerinde çok önemli cazcılarla çalıştı ve nihayet kendi bestelerini seslendireceği orkestrasını kurdu: Asiaminör. Bu orkestra, geçenlerde hakkında çıkan bir yazıda söylendiği gibi Türkiye'den çok yurtdışında tanınıyor. Gerçekten de grubun ilk albümü ilk kez yurtdışında yayınlanmıştı.

Şimdi önünde duran `Kedi Rüyası' bu grubun yeni çalışması. Yer alan tüm parçaların beste ve düzenlemesi Kamil Erdem tarafından yapılmış. Bunlar ne bir çokseslendirmedir, ne de var olan herhangi bir parçanın ceza uyarlanmasıdır; özgün yapıtlardır. Bestelerin nasıl bir kültür coğrafyasının birikiminden kaynaklandığı isimlerinden anlaşılıyor: `Eşref Saati, Tuna, Zaviye, Balkan Raggae, Bestenigar Forte, İstanbul, Hayal Meyal Kahire, Karar (Hüseyini)..` Tahir Aydoğdu'nun kanunu, Turay Dinleyen'in beş telli kemani, Yahya Dai'nin saksafonu, Zafer Gerdanlı'nın davulu ve Kamil Erdem'in perdesiz bası elbette albümün bir başka boyutudur.

Özellikle caz, son zamanlarda, 1980'lerden sonra hızla gelişen `Yeni Çağ' (New Age) müziğinin de etkisiyle yerel seslere yönelmektedir. Cazın özgür yapısı, yerel bir motifin çoğaltılmasına ve dönüştürülmesine olanak tanımaktadır ve bu hemen her zaman yapılan bir şeydir. Hele Türk müziği gibi içinde bu olanağı taşıyan bir müzik (taksimler ve gazeller tümüyle budur) böyle bir gelişmeye büsbütün açıktır. Ne var ki, sorun bunun dışında o müziği soyutlayarak özgün bir damarda yeniden üretmektir ki, Kedi Rüyası'nın yaptığı tam da odur.

Ben bu orkestrayı birçok kez canlı olarak dinledim. Kendisini son gördüğümde Kamil gizli bir yakınma içindeydi. Yaptıkları müziğin yeterince soğurulmadığını düşünüyordu. Haklıdır; Ankara'da, çeşitli mekanlarda dar fakat tutkulu bir izleyici kitlesi bulsa da bu müziğin henüz alımlandığını söylemek güç ve belki böyle bir beklentiye gerek de yok. Türkiye, özgün caz olarak, henüz yalnızca, kulağına çok yakın gelen bir sesle oynayan Aziza Mustafazade'yi tanıyor. Bunun tek nedeni de onun medya ve imge olanaklarını kullanmasını olağanüstü derecede iyi bilmesidir. Oysa Kamil, çok daha farklı ve önemli bir müzik üretse de her zaman daha serinkanlı olmayı ve yalnızca yaptığı müziğin ulaşmasını istedi. Bu sonuca ise, o, yalnızca Türkiye'de değil çok kısa bir süre içinde dünyada ulaşacaktır ve bunda en küçük bir kuşku yoktur!

kahraman@bilkent.edu.tr